

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr
a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primește abonamente Ioan Bianu, profesor, București
Calea Victoriei nr. 135.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Principiul pedagogic la Maghiari.

Tot e bun, tot e măreț, când e vorba de Maghiari. Nimic bun, nimic măreț, când nu e vorba de ei. Nici chiar fința d-zeirii nu e măreț, când aceea nu apare în lumină maghiară. Un șovinism mai încarnat, mai orbitor nici că-și poate omul închipui.

Subjugată acestui idol, dau curs liber judecății lor asiatice, în urma căreia: „au ochi, dar' nu văd; au urechi, dar' nu aud, căci nu este duc în gura lor“.

Buiguți la fire, ieri au persecutat, au combătut cu atâta furie, cu atâta sălbăcie pe cei-ce pretindeau a li-se face dreptate, azi, când e vorba de ei și ai lor, vorbesc despre acestia cu atâta căldură, cu atâta însuflețire, de par-că ei ar fi cei mai înțelepți, cei mai liberali și cei mai umani oameni din lume.

Împrejurările i-au pus acolo, unde sunt. Și cu puterea în mână au căutat pe toate, căile și cu toate mijloacele a seduce lumea, arătându-se în afară ca un popor vrednic de stimă, ear' acasă au aplicat și aplică cel mai crâncen barbarism și terorism. A seduce lumea a fost și e scopul lor, ca cu atât mai liniștiți să-și poată duce în îndeplinire opera lor de persecuție și nimicire a naționalităților din Ungaria. Ear' aceasta au făcut-o astfel, ca lumea să nu dea crezământ vaietelor, în urma loviturilor barbare ale stăpânitorilor.

Nimic sfânt înaintea lor. Au lovit în toate; au ajuns chiar și la răpirea băieților din brațele mamelor lor, pentru a-i duce în fabrica maghiarisării, au înființat kisdédov-urile tot în scopul acesta. Scurt: au comis cele mai mari păcate în toate direcțiunile, ear' între acestea se numără și călcarea principiilor pedagogice.

Unde sunt Maghiarii cu autoritate pedagogică, care să fie sărit în ajutorul bieților princi slovaci, sau să fi combătut octroarea limbii maghiare în școalele populare nemaghiare și înființarea kisdédov-urilor ca mijloace de maghiarisare?

Au tăcut toți; toți, până la unul. Nu așa fac însă când e vorba de ei.

În 13 Iulie a. c. comisiunea școlară a orașului Arad, întrunindu-se în ședință, membrul, Dr. Marschal, a făcut propunerea, ca limba germană să se propună cel puțin în cele două clase superioare ale școalelor populare, motivând, că prin această s'ar ușura greu-

tatea ce o întâmpină băieții în școalele secundare cu limba germană.

Așa! Numai atât a trebuit șovinistilor, să sară ca turbați asupra sermanului propunător. Cum, de unde atâta îndrăzneală, de unde atât nepatriotism din partea unui membru al comisiunii.

Asta e prea mult!

Și — între aplausele șovinistilor — ia cuvântul Boros Vida, „marele bărbat de specialitate“, cum îl numesc șovinistii, și combătând pe Dr. Marschal zice, că propunerea limbii germane în școalele populare e păgubitoare, primuloc, din punct de vedere sanitar, îngreunându-se prin aceasta peste măsură spiritul băieților, ear' a neglijă pentru aceasta alte studii, care se predau în limba maghiară, nu e permis. „Nici chiar familia“ — continuă vorbitorul — „nu poate permite, ca băiatul în etatea sa fragedă, afară de limba lui maternă, să mai învețe altă limbă, pentru-că precum în om e numai un suflet, totmai așa numai o limbă maternă poate avea băiatul. Las' să învețe băiatul a înțelege bine limba lui maternă și numai după-ace s'a perfecționat bine, să învețe și altă limbă“.

Auzi lume! Aceia, tocmai aceia vorbesc în chipul acesta, care de când sunt n'au făcut alta decât au călcat sub picioare și cele mai elementare principii pedagogice.

Boros Vida a vorbit astfel, ear' șovinistii în frunte cu jurnalele lor, îl tămăduiează pe marele bărbat, pe marele om de specialitate, care atât de bine se pricepe a combate pe basa principiilor pedagogice propunerea limbii germane.

Da, așa fac ei, când e vorba de ei, ear' când e vorba de noi, care în faptă sărim întru apărarea principiilor pedagogice și pretindem respectarea lor în interesul progresului, compatrioții nostri înfundă temnițele cu noi.

Va să zică, principiile pedagogice nu permit ca limba germană să se propună în școalele populare superioare la acei băieți, care au să treacă în școalele secundare. Ei bine; aici nu permit. Permite atunci a se răpi băieții din brațele mamei lor, pentru a-i duce acolo, unde ei nu înțeleg nici o iotă din limba ce se vorbește? Permite a se octroa limba maghiară în toate clasele școalelor populare nemaghiare? Și în fine, pe basa cărui principiu pedagogic s'au înființat kisdédov-urile, în care băieții în etate

de 3 ani sunt siliți a învăța limba maghiară? Și oare corect se va purta familiile, când nu vor permite aceasta?

Compatrioții noștri maghiari poate sunt de credință, că principiile pedagogice sunt croite numai pentru capetele lor. Se poate, căci ei de cele mai multe-ori nu văd, decât numai înaintea nasului lor. Căci dacă ar vedea ei mai departe, atunci nu s'ar face de rușinea lumii: n'ar ține de bun ceva, ce e numai spre binele lor și a ține tot aceasta de rău, când e vorba de alții.

Nu face însă nimic, căci veni-vă ciasul, care nu e departe, și atunci vor vedea ei acestea, dar' va fi prea târziu.

Înfrățirea româno-slovacă. Aseară am primit din T.-Sân-Martin următoarea telegramă adresată redacției ziarului nostru: „Slovacii numeroși întruniți din incidentul sârbilor oprite în memoria lui Kollár, salută pe frații și tovarășii de luptă români Redacția ziarului „Narodnie Noviny“.

Redacțiunea „Tribunei“ și ea a trimis la Turceanski-Sv.-Martin următoarea telegramă în limba slovacă:

„Nebojte sa hrôzovlddy, ona je vdy znakom nastalej slabosti zúfajúceho nad svojom buducnostou. Sláva! Nazdar! volajú Vám Vaši spojenci Rumuni“.

În traducere: Nu vă temeți de terorism: el e totdeauna semnul slăbiciunii ce a apucat pe acela care dispera de viitorul seu. Slava! Înainte! Vă strigă aliații voștri Români“.

Discursul dlui V. A. Urechia

rostit cu prilejul predării steagurilor în Predeal este următorul:

Adineori, prin acest loc a trecut Carol I, acel pilot abil al vasului măreț al națiunii românești, acela care reprezintă glorioasă maiestatea ei...

Acum, în același loc comitetul executiv al Ligei pentru unitatea culturală a națiunii române, primește din mâinile D-Voastră, reprezentanți ai junimii române ardelen, acest Labarum ce simbolizează însoși maiestatea și unitatea națiunii române. (Aclamațiuni vii)

D-Voastră doriți, ca noi din Ligă să încredințăm acest Labarum sfințit de congresul admirabil românesc, din 11 și 12 Iulie 1893, delegațiunilor universităților române din București și Iași spre conservare și spre a fi purtat în fruntea junimii române, la orice ocaziuni solemne și festivități naționale, în care va fi posibilă reîntrunirea a tus-trele co-

lorile constituind drapelul național, prin convenirea frățască, ca astăzi bună-oară, a reprezentanților diverselor universități, care au de a conserva câte o glorioasă fașie din el. (Aplause îndelungate.)

Primiți dar', iubiți studenți ai universităților din București și Iași, din mâinile comitetului executiv acest deposit scump...

Numai, primindu-l, permiteți-mi a Vă spune, cam ce angajament luați asupra-Vă... Nu veți duce acest Labarum la petreceri gălăgioase, goale, nerodnice și fără de scop cultural și național. (Așa este. Aplause.)

Nu este drapelul acesta acela al unei junimi care ar uita un singur moment, că dela ea națiunea română așteaptă tot mai multă cultură, tot mai multă înțelepciune, tot mai mult devotament. (Lungi aplause.)

Pe Voi Vă urmăim! a scris junimea română de peste munți pe culele acestui drapel, adresând aceste vorbe nemuritorilor conducători ai neamului românesc din acea parte a patriei române. (Arată Ardealul. Salve de aplause.)

Pe ei dar' se-i urmați!...

A-i urma pe ei este a purta acest Labarum deapănura pe calea pe care l-au purtat și-l poartă bărbaii dela congresul din Sibiu, cale românească, înțeleaptă, statornică, cu scop final conștient și bine determinat. (Așa vom face! Vii aplause.)

Ca și în mâinile lor, însemneze și în mâinile Voastre acest Labarum, revendicațiunea energică a drepturilor neprescriptibile ale națiunii române, drepturi de a trăi ori și-unde, ca națiune română, cu deplina sa individualitate română. (Bravo! Aplause.)

Nu este acesta drapelul disordinei, al anarhiei, al războiului civil, cum îl califică inimizii noastre, ci este drapelul sub care Românil din Ardeal și Bănat a invitat la traiu cu pace, înfrățire și egală îndreptățire pe toate popoarele conlocuitoare cu dñsul. (Da, da! Așa este! Vii aplause.)

Da, știu, în loc de răspuns bun, frățesc, sălbăteții nouă au întreprins nemernicii dela Turda, insultând și căutând a ucide pe reprezentanții poporului român, dărârmându-le casele. (Rugină! rugină!) Aceasta este svtrcoalea omului care moare. (Salvă de aplause)

Cu aceste sălbăteții ei perd procesul lor cu atât mai lesne în fața Europei, care din nou va vedea în ce parte este dreptatea și va saluta în drapelul național român curcubeul încetării furtunii, adevăratul simbol al păcii și al culturii europene!

Sus dar', junime, acest Labarum glorios și înalt grăitor ce primești astăzi în sacru deposit. (Aplause sgomotoase.)

Ca să stea sus acest drapel, pe Tine urcă-Te sus, în templa serenă!

Cât mă privește, eu bătrân învățător (Să trăească!) al Tău, părinte sufletească, părinte spiritual, îți voi zice, ceea-ce ziceau mamele spaniole princiilor lor înainte de 1492: Maurii stăpânau Iberia; Castilianul singur era liber, cum liberi suntem numai noi cești din România, Castilianul deplângea soarta fraților lui din restul Iberiei și căuta să-i salveze... Mama casteliană, în loc de a merge spre purificare, după naștere, la biserică, se urcă în vârful unui munte, precum noi stăm aci la Predeal (Aplause) și ridicând pe iubitul prunc sus, pe brațele sale, îi zicea, arătându-i țeara, care în veac gemea sub apăsare, „Hijo mio, alla es donde tiene que vivir o morir“!

Ca mama casteliană bătrânul tată sufletească Vă strigă: acolo cu dinșii aveți de a trăi sau a muri! (Lungi aplause. Mari ovățiuni.)

Nu este acesta strigătul neînțelepciunii, al irredentismului; insule eterne etnice, în mijlocul oceanului slavo-german Românii, Ungurii, Grecii nu vor putea trăi decât federându-se sincer și chemând la legătura lor pe Sârbi, Bulgari și Albanezi...

Dacă Românii știu să lupte pentru a-și păstra individualitatea lor neștirbită, eu declar în numele D-Voastră, că ei nu înțeleg însă se substitue cândva neamurilor care azi persecută, pentru a-i persecutat la rândul lor. (Așa, așa! Bravo!)

Federațiunea, eată mântuirea! Dar' dacă orbiți și fanatizați, Ungurii n'o înțeleg, cu atât mai rău! Înainte cu popoarele care vor înțelege aceasta. (Vii aplause.)

Să nu se considere aceste declarațiuni ca vorbe goale, ca manifestațiuni sgomotoase și nerodnice ale Românilor. Știe acesta să lucreze cum lucrează natura: auzitați sgomot, când ghinda în pământ se despică și transmite sus, tot mai sus, stejarul măreț, stufos și adumbritor? (Aplause.)

În tăcere, ca și natura, vei ști lucrul, o junime, pentru realizarea idealului național și politic. (Aplause vii.)

Și la ziua isbândeii, ca și la ziua de luptă, duceți în fruntea Voastră Labarul dela Sibiu. Și dacă vre-un neștiutor al lucrurilor v'ar întreba cu mirare: de ce drapelul vostru este numai albastru? spuneți-i că albastru e cerul și acopere toată lumea română... spuneți-i povestea bătrână:

„Era odată un împărat care avea trei fi-ciori. Plecând acestia prin lumea largă după soarta lor, tatăl le dăte câte o năframă, la unul roșie, la altul galbină și la altul albastru, tustrele rupte dintr'o singură bucată și le zise: „Când veți întruni ear' la un loc aceste năframă, atunci împărăția mea a voastră este“. (Aplause.)

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Din Seliște.

„Sosește la 3 oare 50 persoane, împreună cu președintele. Arangiați petrecere“. Așa suna telegrama trimisă Marția trecută din Sibiu la Seliște.

Însă, cum electricitatea (telegraful) e un fel de dobitoc viu, se vede treaba că și ea suferă de boala de vite ce grasează actualmente. Această boală contagioasă, care s'a extins la atâtea specii de dobitoace, e cu mult mai stricăcioasă decât boala de unghii și se deosebește de aceasta din urmă prin faptul, că mai e și ridiculă. Așa, cel puțin, spun veterinarii. Șovinismul a redus iuteala electricității la iuteala melcului: oaspeții noștri au sosit la Seliște deodată cu telegrama, expedită cu 3 oare înaintea plecării lor din Sibiu.

„Să trăească!“

Cu strigătul acesta, Seliștenii, mulți-puțini câți s'au putut strînge în grabă, întâmpină pe cei sosiți.

Și cât de banal sună în deobște acest „Să trăească!“

Când însă el își are isvorul în sinceritatea și entuziasmul cu care „domnii dela conferință“ sunt primiți și priviți, atunci ori-ce urmă de banalitate și de convenționalism se șterge și simți că acel „nu știu cum și nu știu ce“, care i-a cuprins pe toți, se exprimă atât de nimerit și de adrept prin „Să trăească“.

Trăsurile sosesec pe rând, dl Dr. Rațiu a fost împedecat să vină, așa că a venit numai stimata d-sale familie.

Cam pe la 5 oare plecăm cu toții înspre pajiștea așa numită „între părau“.

Cunoașteți locul acesta? Cine nu-l cunoaște! Cu toții îl cunoaștem.

Firește, mai întâiu ne-am pus pe admiratul naturii.

Noi, încunjurați de pruni încărcate cu prune, vederea noastră, încunjurată de dealurile și de valea din care răsar Seliștea.

Atâta tot.

A fost însă destul, pentru-ca o coconită să meargă cu entuziasmul până a gusta o prună. Această fericită împrejurare a oferit slabei mele imaginații un exemplu concret despre fața acră, pe care atâți și atâți indivizi vor fi făcut-o, văzând splendida reușită a conferinței noastre naționale.

Societatea și natura au dat naștere dispoziției; aceasta din urmă trebuia să dea naștere cântecelor și discursurilor. Pentru cântări erau toate condițiile împlinite, pentru discursuri mai lipsa un factor: beutura.

În curând sosesete și ea. Și de aci înainte vai de palmele noastre. Aplausele răsunau de-ți țiuiau urechile. Ele ajung la culme, când un grup de fete de sat se produc cu cântece și cu declamări. O țerancă predă un buchet doamnei Rațiu.

În chipul acesta am petrecut „între părau“ și, fără să prindem de veste, ne trezim cu noaptea în cap. Pornim în corpore

spre sat și ajunși aci, ne așezăm la mesele din grădina „Hotelului comunal“.

*

Cină comună

Pst! pst! Cine e domnul acela?

Cum, nici atâta nu știi? E unul din șefii jurnalisticiei noastre moderate.

— A-a-a! Da ce cauți în Seliște?

— B-b-b! Ce cauți Alexandru-cel-mare în Asia? ... De, va fi auzit omul, că Seliștea e unul din cuiburile hidrei tribuniste și, mai știu, cu ajutorul lor poate chiar să ne scăpăm de ea. În bărbății geniali trăiește un demon, care-ți munceste și-ți chinuște până atunci, până când vede universul (nu așa po-reclita gazetă) la picioarele lor. Aici prieten-le se opri, admirându-și frasa. Apoi mă părăsi.

Mărturisirea lui — deși a fost o glumă — mi-a inspirat temere.

Într'adevăr, lupta cu hidrele e periculoasă; eroii ușor ar putea fi răniți. Căci, la urma urmelor, n'au toți norocul, pe care l-a avut cavalerul din poezia lui Schiller „Der Kampf mit dem Drachen“, sau pe care l-a avut căteaua popii dela noi. Se spune adevă: „că popa Danil s'a întâlnit în muntele Crinți cu un halifant și-o asmuțat căteaua la el, de o fugit dracol de budihală, mâncând pământul“.

*

După atâtea isbucniri și după atâtea elogiuri, mă ved silit să amintesc și o decepțiune. Despre „principiul etic“ n'am auzit toată ziua o vorbă. Această decepțiune a fost cu atât mai justificată, cu cât

știam dela Eminescu, că patrioții... ne vorbesc filosofie și, în mijlocul nostru avem pe un reprezentant, care obicnuște a da acestui principiu o formă dramatică — și e foarte dramatică această formă.

M'am adresat prietenului meu.

„Iar lasă-mă în pace cu zăpăcelile voastre etice! Pricep ei ce e etica — de etică le arde lor? Căci astia-s ca căteaua popii: „o apuci de coadă și miaună din gură“.

*

Dar' să mă grăbesc.

S'a vorbit și în grădina hotelului mult și bine. Au vorbit domnii studenți din România, au vorbit alți oaspeți din România, Ardeal și Bănat și li-a mulțumit Drd. Nicolae Comșa. D-na Crișian a binevoit a ne delecta cu un cântec, urmat de nesfârșite aplause.

Dar' pe rând pe rând oaspeții încep a ne părăsi.

Rămân burlacii.

Ear' acum, iubite cetitor, urmează o scenă romantică. Ascultă!

E miezul nopții. Luna, de dragul petrecerii, se scoborise pe capul unuia din cei dela masă. De aici își trimite razele ei ultraiste, căci lumina e totdeauna ultraistă până în colțul unde „Funajul“ cu țimbala, încunjurat de o ceată, în frunte cu Ghiță Cântărețul cântă... cântă de-ți tremură inima.

Vis-à-vis se face politică. Nu se aude decât „tune dracu în ei“. Mai la o parte patru studenți discutau literatură. Divergența părerilor e la culme, când unul din ei pune întrebarea, că oare în versul lui Eminescu:

Îmi plutia pe dinainte cu al timpului amestec
Ba un rege, ba un soare, ba alt animal domestic

care să fie animalul domestic, regele ori soarele? La alte mese — așa mai departe.

Leano, dragostile noastre

Au rămas pustii pe coaste,

se aude din colț. Tâmbălăul merge de-crescendo.

Tot mai pianissimo, tot mai pianissimo.

Etată și luna. Hoată! Se ascunde după un nor. Încep să recitez prietenului meu (un realist încarnat).

Lună tu, stăpâna mării, pe a lumei boltă luneci
Și gândirilor dând vieță, suferințele întuneci;
Mii pustiiuri schintează sub lumina ta, fecioară,
Și...

„Și seamănă al naibei cu un Napoleon“, mă întrerupe iubitul meu amic.

„Domnilor!“

E Trică, care printr'o vorbire scurtă, dar' plină de spirit, îndeamnă pe cei prezenți să-și strângă rîndurile pentru a reîncepe lupta cu inimizel comun: Căci cu somnul nu faci car și boi.

*

Mercuri și Joi excursiune la „Netedu“ și din casă în casă la vin vechiu și la vorbă românească.

Epilog: Vorba unei babe: „Dă Doamne tot sârbători și numai o zi de lucru și atunci să fie nuntă“.

Ilie Defelciu.

La lucru dar', o junime, Voué Vă este dat pe calea culturală, să reînființați pe o singură hampă curcubeul național, drapelul tricolor. (Nesfârșite ovățiuni.)

Manifestația din București.

Adresa din București a mai fost încălțată de următorii domni:

E. Bursan, Colonelul Obedenaru, Drăgoiescu, Vladinescu, A. Șerbănescu, A. Alexandrescu, V. Constantinescu, V. G. Ienescu, Nicolae Durna, avocat; Nae Drăghiceanu, M. Al. Manolescu, avocat; G. Constant, C. Bobeica, deputat; M. Alexandrescu, G. Constant, avocat; (nedescrisibil), E. Petu, Al. Rozianu, George-Teclu, avocat; A. Năcescu, A. N. Catargiu, Colonelul N. Holban, Constantin Iliescu, L. A. Dimitriadu.

Sălbatecii din Turda.

Știrile pe care le primim din Paris ne anunță, că presa din capitala Franței încă se ocupă de sălbăteciile comise de către burgezimea Turzii asupra Românilor. Cele mai de frunte ziare parisiene publică următoarea telegramă amănunțită despre acele scene vandalice:

Sibiu, 27 Iulie 8 oare seara. Mercuri, 26 curent, cătră 9 oare seara d. Vlăduț, avocat în Turda și membru al conferinței naționale ținută aici, abia întors acasă venind de la Sibiu, a fost atacat de plebea maghiară. Mai mulți alți notabili români din localitate au fost de asemenea atacați în casele lor. Între alții d. Lugoianu și Chiorian, Mesaroș. Dl. Lugoianu a fost rănit. S'au atacat de asemenea casele domnului Mezei, jude la tabla regească din Cluj, cum și casele nelocuie ale dlui Dr. I. Rațiu. O luptă s'a încins între gendarmi și haita atacătoare. Mai mulți dintre agresori au fost răniți.

Ne aducem aminte că anul trecut tot în Turda începuseră violențele de felul acesta contra Românilor. Casa D-rului Rațiu a fost cu acea ocazie devastată și venerabilul președinte al partidului național român a trebuit din această cauză să părăsească pentru restul zilelor sale locuința unde petrecuse peste 60 de ani.

Dl Dr. Rațiu a primit ieri următoarea telegramă:

Sublime pagine scrii în istoria Românilor. De ce cerul să realizeze toate dreptele lor cereri.

Gheorghescu.

CROAȚII

despre

CONFERENȚA NOASTRĂ.

"Agramer Tagblatt" (numărul din 27 Iulie n.) publică despre conferența română următorul prim-articol:

Cu totul contrar prevestirilor foilor maghiare, deciziunile Românilor în conferența din Sibiu se disting prin concepțiunile lor sincere și totuși cumpătate. Aceasta și alianța Românilor cu Slovaci pentru o luptă comună pare a fi trezit mai mult din visurile lor și pe politicianii maghiari. La început au prezentat întrunirea din Sibiu ca o demonstrațiune a unor capete inferbente revoluționare, care nu sunt deloc îndreptățiți și chemați ca să reprezente poporul român din Ungaria. Când însă importanța conferinței nu se mai putea tăgădui, atunci organele de presă maghiare s'au încercat a reduce aceasta la un fel de complot, pus la cale de agitațiuni de profesioniști, promovat și atârnat de emisarii străini. Abstrăgând de la împrejurarea, că sub regimul actual cu "agitațiunile de profesioniști" sunt împreunate anumite greutăți și că emisarii străini nu sunt lăsați așa de ușor ca să cutriere țeara, atât decursul cât și conclusele conferinței arată cât de inexact au prezentat foile maghiare starea faptică a lucrurilor.

Și ce grozăvenii cer oare Români și de unde deduc îndreptățirea de a-i acusa de tendințe de desmembrare a statului? Se numără doară între crimele periculoase statului dacă o națiune pretinde, pe baza drepturilor înscrise în lege, ca să nu fie împedecată în dezvoltarea născuțelor sale culturale și naționale, și e o nedreptate atât de mare, dacă un popor, care până acum a ținut strâns și cu credință la stat, cere ca să nu i-se facă imposibil a participa la activitatea politică și la favorurile vieții publice?

În Ungaria există, după-cum e cunoscut, o lege de naționalități, cu care în cele din urmă, cu toate defectele ei, s'ar pute mulțumi Români, Slovaci și Sârbii de acolo, și și drepturile politice, după lege sunt aceleași pentru toți civii. Dar oare se și respectează și aplică aceste legi? Acea stă întrebare o putem lăsa nediscuțată, deoarece-ce înseși foile maghiare, fără deosebire

de partid, mărturisesc, că sînt și „plângeri și pretensiuni îndreptățite“ ale naționalităților. Dar împlinirea acestora e legată încă tot de condițiuni, care culminează într'acolo, că trebuie să se supună fără de nici o rezervă egemoniei maghiare, și ce va să zică această egemonie, aceasta o simt de-a-juns naționalitățile și aceasta o vestește destul de puternic protestul din Sibiu și celorlalte popoare, întrucât acestea nu ar ști-o.

Alături de acest protest, în conferința din Sibiu s'a mai ivit însă, după-cum s'a zis, și o altă aparițiune, care și ea își are însemnătatea sa gravă. Naționalitățile s'au raliat, au eșit din ungheturile lor, în care erau să fie aruncate singurate, și și-au dat mîna pentru o acțiune comună. Deocamdată sînt numai Români și Slovaci, de care e a se ține seamă aci, dar și această alianță înseamnă o astfel de concentrare de forțe, încât șovinismul maghiar, după-cum se vede, au ajuns din pricina aceasta într'o mare perplexitate, în care, durere, nu știu face altceva mai bine decât să strige într'ajutor fantoma panslavismului și a daco-românismului. Ce va fi însă atunci, dacă se vor alătura la această mișcare și celelalte naționalități, ceea-ce de altfel e numai o chestiune de timp, poate a celui mai apropiat viitor? Pentru-că aceleași dureri și aceleași strîmtorări, lucru de sine înțeles, duc în cele din urmă la coalitiune. Voi-vor și pute-vor oare și atunci să ducă lupta mai departe? Lupta în contra preponderanței numerice întreite?

Firește, Maghiarii au în această luptă numai un risc relativ neînsemnat. N'au decât să renunțe la ceea-ce posed acum pe nedreptul — egemonia lor absolută, și n'au decât să abandoneze ceea-ce comit tot așa de nedreptul — tendințele lor nefrante de maghiarizare. Căci nime nu cere dela poporul maghiar ca să renunțe la vr'unul din drepturile sale firești, nimeni nu luptă în contra conducerii sale. Chiar și ca învingători, naționalitățile nu vor cere altceva decât datoritiile egale, dar în același timp și drepturi egale pentru toți!

Durere însă, că încă și acum se pare că nutresc sperința de a pute înfrîna naționalitățile nemaghiare în Ungaria pe căi laterale. Se încearcă acum a arunca sîmînța discordiei între aliați „Scopurile Slavilor și Românilor“, așa se anunță, „tînd într'aceiași direcțiune; amîndoi vreau să domnească și astfel în cele din urmă trebuie neapărat să se isbească unul de altul“. Așa răsuna din tabăra maghiară, poate-că numai spre mîngăierea proprie, dar de sigur nu spre salutare comună și spre rezolvarea binefăcătoare a grelei probleme. Într'adevăr naționalitățile din Ungaria, împinse de nevoie, tind toate spre același scop, aceasta însă nu e domnia, ci egala îndreptățire, căreia înainte de toate îi stă în cale eresia naivă, că acolo trebuie considerată numai o singură națiune ca element susținător de stat.

Dar nu numai scopurile comune sînt care aduc cu sine alianța dintre Slovaci și Români. Mai mult încă a contribuit la această organizațiune solidă și minunată a Românilor ungureni. Unei armate bine disciplinate îi urmează ori-și-cine cu bucurie, pentru-că în aceasta prevede chezișia pentru victoria finală. Și o astfel de armată e astăzi poporul român din Ungaria. Adevărați patrioți, care stau în cel mai intim contact cu dispozițiile și dorințele poporului, bărbăți cu abnegațiune, care tind neînfrișcași și în firmă convingere spre ținta lor, aceștia sînt astăzi conducătorii poporului român din Ungaria, și faptul acesta trebuie să impună și va și impune în cele din urmă și contrariilor și-i va aduce la reson.

Și amicii noștri maghiari ar face într'adevăr bine, ca în loc să-i peardă vremea cu isbucniri de turbare neîndreptățite, să cedeze la timp voievoi rațiunii și să între pe calea înțelegerii, pentru-că chiar și o învingere în această luptă înseamnă o periclitare a intereselor maghiare vitale, și o înfrîngere ar însemna ceva și mai mult.

SÂRBI

despre

CONFERENȚA NOASTRĂ.

Ziarul radical sârbesc „Zastava“ se ocupă în doi numeri consecutivi cu conferența noastră. În unul dela 28 Iulie aduce o lungă dare de seamă despre decursul ei sfîrșind cu următoarele cuvinte: „Din fundul inimii ne bucurăm de rezultatul așa splendid al conferinței fraților noștri români, dorindu-le deplin succes și întinzându-le sincera și frățască noastră mîna și asigurându-i că pe noi, pe concursul nostru pot să conteze în orice moment“.

În numărul dela 1 August publică un articol de fond, în care desfășură priveliștea

luptelor naționale în Ungaria ajungînd până la cele din urmă victime și procese și continuă apoi astfel:

„Toate aceste simptome ne arată, că stările și împrejurările în care trăesc naționalitățile în Ungaria nu corespund trebuințelor, nici intereselor de care ar trebui să poarte grije toți aceia care-și iubesc patria. Asemenea simptome au fost de sigur care au împins pe Români — cea mai agilă naționalitate din Ungaria — să se scoale în câmp deschis în contra șovinismului, să ducă lupta în zărilor și la adunări — și totdeauna în marginile legii — pentru drepturile lor, pentru păstrarea naționalității lor. Cea din urmă adunare românească a trăbit ce și câte poate un popor când e strîns unit, nedesbînat, când e condus de oamenii sei inteligenți, patrioți și cinstiți.“

„Presa jidano-maghiară a stîrnit larmă grozavă în contra acelei adunări, silindu-se să o batjocorească. Însă evenimentele din Turda și în alte locuri, chiar însă modul de a discuta al foilor maghiare, ne arată că Maghiarii nu privesc tocmai așa ușor însemnătatea adunării românești, care a eșit atât de imposantă, strălucită. Pentru noi pe care nu ne-a alapată mamă maghiară, pentru noi care vorbim sîrbeste, slovaceste, săsește etc., adunarea aceea are foarte mare importanță. Ori-care ar fi judecata opiniunii publice maghiare despre ea, noi trebuie să știm ce folos ne aduce. Adunarea a pronunțat vorbă mare. Ea a zis că toți trebuie să ne întindem mîna frățescă, să ne sprijinim unii pe alții în aceste vremuri de restriște.“

„Același rău ne apasă pe toți. Toți avem să apărăm ceva comun ce privește pe fiecare naționalitate; dar apărarea numai atunci poate avea succes, când toți ne vom strînge laolaltă, când toți în marginile legii vom conlucra ca unul altuia să ne apărăm neajunsurile. Încercîndu-ne în sinceritatea Românilor, și noi sîntem gata a le întinde ori-și-cînd mîna frățescă, așa încât noi cu ei și ei cu noi laolaltă să stăruim ca stările noastre să ajungă la acea treaptă unde ni-se cuvine să fim. Sbiere atunci șovinismul, facă larmă infernală cît vor pofți, noi trebuie să lucrăm în scopul ca să se intruzeze solidaritatea între naționalitățile nemaghiare, ca să se înțeleagă asupra nevoilor ce le sînt comune, căci numai și numai pe această cale putem să ajungem acel factor în țeară, care trebuie să fim și ar fi trebuit să devenim demult. Ear' aceasta se va întempla atunci, când între frate și frate, între prieten și prieten va domni sinceritatea. Adunarea Românilor din Sibiu ni-a arătat drumul pe care trebuie să pășim; noi trebuie să-l apucăm dacă dorim îndreptare pentru sine și ai noștri.“

Un advertisement.

Un alegător din Lăpușul-unguresc ne scrie:

Cu multă atențiune am cetit în toate foile române despre decurgerea adunărilor de protestare, ținute mai în toate părțile locuite de Români în contra proiectelor de legi mai nou.

Tot am așteptat ca și în cercul nostru al Lăpușului-unguresc să se convoace o astfel de adunare, puțini pași în cauza aceasta s'au făcut, dar n'am dobîndit concesione dela dl pretor ca să ținem adunarea Joia, când aci se face tirg de săptămîna, fără să ne alegem o altă zi în săptămîna, și atunci ne va concede.

Acum am așteptat ca dl președinte al clubului național să ne convoace la o a doua consultare, unde să ne sfătuiți despre cele-ce ar fi fost de făcut. Înzadar am așteptat, după-cum vîd dl președinte al clubului nu mult își bate capul cu de acestea, cu deosebire de când a venit dela Viena, nu voește să se expună, după-cum s'a exprimat d-sa, ca cu mergerea Memorandului la Viena.

Nu cumva i-e frică dlui președinte, că prin convocarea adunării earăși va perde amiciția unor domni de neam străin?

La adunarea națională română ținută în 23 Iulie în Sibiu încă n'a avut timp dl președinte să iee parte.

Domnule președinte! pentru ce politica aceasta cu 2 bani în trei pungi?

Cu altă ocaziune mai multe.

Lăpuș, în 22 Iulie 1893

„Opinea“.

CRONICĂ

Numire. Diurnistul Ioan Pop, dela judecătoria cerc. din Ibașfalău e numit cancelist la judecătoria cerc. din Hațeg.

Transferare. Notarul Gavril Zöld dela tribunalul reg. din Ibașfalău a fost transferat în aceeași calitate la tribunalul reg. din Zelău.

Petrecere de vară va arangia tinerimea studioasă din Rășinari la 25 Iulie (6 Aug) 1893, în Dumbrava-mică. În cas de timp ne-

favorabil în edificiul școlii. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare. Începutul la 12 oare amezii. Întrarea de familie 1 fl. de persoană 40 cr., Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale zărilor.

Predarea steagului albastru în Predeal. Eată și programul care s'a distribuit publicului prezent la această memorabilă solemnitate: Programul recepțiunii la Predeal a drapelului istoric dela congresul dela Sibiu, din 11 și 12 Iulie 1893. 1. Duminecă, 18 Iulie oarele 3 p. m. sosesc în Predeal cele două din trei drapele, la umbra cărora s'a ținut în Sibiu admirabila conferința a Românilor din Ardeal, Bănat și Ungaria. Unul dintre acele trei drapele din drapelul național a rămas în Transilvania; al doilea va fi încredințat pentru conservare junimii universitare din Iași și al treilea celui din București. Aceste reliquii scumpe, care vor fi transmise generațiunilor viitoare, vor constitui un nou labarum al junimii române și va fi purtat în fruntea ei la ori-ce ocazii solemne și festivități naționale, în care va fi posibilă reîntrunirea a tustrele colorile drapelului național prin înălțarea frățescă a reprezentanților diverselor universități, care conservă câte o fașie din el. 2. La predarea de către aducători a drapelului, în mîinile delegațiunilor universitare din București și Iași, care vor veni pentru aceasta Duminecă în Predeal vor asista: Liga din Predeal, reprezentanți din comitetul executiv al Ligei și doamnele și domni din Sinaia, Bușteni și Predeal, care vor binevoi să onoreze solemnitatea cu prezența lor și să deie acest semn de patriotismul lor. 3. Desfășurarea celor două drapele se va saluta de cântări naționale. Predarea lor în mîinile delegațiunilor se va face de președintele Ligei, însoțindu-le cu o scurtă alocuțiune, la care asemenea vor răspunde delegații primind depositul. 4. La 4 oare se va servi un prînz studenților. 5. În tot parcurul trenului până la București, comitetele Ligelor respective sînt rugate a întîmpina pe la stațiunile gării junimea universitară, care se întoarce cu drapelele cu ultimul tren de Duminecă.

Inspectori peste incendii. După-cum am fost anunțat la timpul seu, multe incendii ce s'au ivit de un timp înceac au îndemnat pe ministrul de interne Hieronymi să creeze mai multe posturi de inspectori peste incendii. Foile din Budapesta comunică acum că deocamdată se vor crea numai patru astfel de posturi și în acelea vor fi numiți, Iuliu Szakács și deputații dietali Dr. Francisc Ováry, Edmund Szalay și Dr. Ludovic Kék.

Un portofoliu ministerial perdit și ear' regasit. Ministrul-president al Ungariei era cît p'aci să rămână fără portofoliul ministerial. Lucrul acestea pare cam curios, mai ales că nici o crîșă ministerială nu s'a semnalat, și cu toate acestea e adevărat. Eată cum s'a petrecut: Zilele acestea ministrul-president a făcut o preambulă cu trăsura prin oraș. De obicei, ministrul ori-unde merge, totdeauna duce cu sine și portofoliul de pele. Bag-seamă i-e drag de el! De astădată încă avea portofoliul cu sine. Tocmai când trăsura mergea mai repede printr'o stradă, fără-ca ministrul să fi prins de veste, îi alunecă portofoliul din interiorul trăsuri și cade jos. O femeie observă aceasta, se uită după trăsura și, după ismignii, recunoaște numai decât trăsura ministrului-president. Imediat femeia ridică portofoliul și aleargă după trăsura strigînd să oprească. Ministrul auzind strigătele dă ordin viziului să oprească Ministrul își ia în primire portofoliul dela femeie și îi mulțumește, strîngîndu-i mîna. Totodată ministrul se informează despre nume și locuința femeii.

Concertul din Caransebeș. Despre concertul corului de plugari din Valea-Boului, dat în ziua de Sămpetru în Caransebeș, extragem dintr'o scrisoare ce primim de acolo următoarele: „Un moment de adevărată bucurie înălțătoare am avut noi Români din Caransebeș și jur în ziua de Sf. Petru și Pavel, cu care ocaziune corul plugarilor din Valea-Boului a dat un concert sub conducerea harnicului și zelosului învățător Petru Ciorogari. Nu mai trebuie să amintesc despre strălucitul succes atât moral cît și material, ce l-au obținut coriștii plugari prin precisiunea cu care au predat fiecare cîntare, ci e de ajuns să amintesc, că fiecare cîntare a fost urmată de nesfârșite aplauze din partea publicului ascultător, silind pe concertanți de a repeta aproape fiecare piesă din program Ear' ca succes material au obținut suma respectabilă de 180 fl., din care substrăgîndu-se spesele de 30 fl., rămîne un venit curat de 150 fl. După concert a urmat joc, care a durat până tîrziu și numai zorile dimineții următoare ne-a trezit din atmosferele dulci ale bucuriei aducîndu-ne aminte de trista realitate.“

Comună mare. Ministrul de interne a conces comunei Ruja, în comitatul Tërnavai-mari, ca să se declare de comună mare.

Regele Carol în Viena. Se anunță din Viena cu data de 31 Iulie n.: M. S. regele Carol a României a sosit ieri după amezii la oara 1 și 55 m. cu suită mică din Sinaia în Viena. Regele, care a petrecut numai câteva oare aici, călătorește în cel mai mare incognito și de aceea nu a dorit să i-se facă nici o primire oficială. Monarhul care era în toaletă întunecată civilă, a conversat după salutările reciproce cu domni prezenți și a plecat apoi cu trimisul Ghica în trăsura acestuia la palatul legațiunii. Aici s'a odihnit și la 6^{1/2} a mers la dineul arangiat în onorul lui. După dineu regele s'a dus la

tren, de unde a urmat plecarea la 8 oare și 45 minute. Regele se duce deocamdată la Nürnberg

O exploziune îngrozitoare, căreia au căzut jertfă doi oameni, s'a întemplat zilele acestea în Viena. Eată ce cetim în foile vieneze despre această întemplare: Pe la oarele 10^{1/2}, înainte de amezii locuitorii din „Dreihufeisengasse“ și „Gumendorferstrasse“ aud deodată o detunațiune foarte puternică, succedată de un fum gros ce se vedea eșind din curtea laboratorului tehnic militar. Nu mai înc-pea nici o îndoială, că acolo s'a produs o exploziune. Așa a și fost. Pe când doi soldați plumeau în laboratoriu un proiectil cu e c r o s i t, noua materie explozivă, acesta explodează fără de veste. Unul dintre soldați a fost bucatăit cu desvîrșire și aruncat peste grățiile curții în stradă, în vreme-ce celalalt a fost vulnerat de moarte. Un trecător de pe stradă a fost aruncat prin presiunea cea mare de aer de pe trotuar în mijlocul străzii. Sguduitura a fost atât de puternică, încât soldații din etagiu al doilea au căzut la pămînt, ear' la casele de vis-à-vis au fost sparte toate ferestrele. Causa exploziunii nu s'a putut erua, din pricină că unul dintre victime e mort, ear' celalalt în agonie.

Un conflict diplomatic a izbucnit între Franța și Bulgaria. Causa conflictului e că autoritățile bulgare din Ruscic au arestat pe inginerul Guion, sub inculpare că împreună cu un anume Cornez ar fi dat o sumă de 40.000 unor membri din consiliul comunal din Ruscic, pentru a li-se acorde o conversiune de peatru Saint-Raphael. Ministrul Franței la Constantinopol și agenția franceză din Sofia pretind că autoritățile bulgare din Ruscic n'aveau dreptul de a aresta pe niște supuși francezi și de a-i acusa de mituire, când nu pot dovedi această acuzare și a cerut guvernului bulgar să pună imediat în libertate pe dl Guion. Guvernul bulgar n'a răspuns încă legațiunii franceze, dar se crede că conflictul se va aplană.

Conflictul franco-siamez Se depeșază din Paris, că ordinul pentru ridicarea blocadei în golful de Siam s'a dat deja. Cu toate acestea blocada nu s'a ridicat, până-ce guvernul siamez nu-și va fi dat învoirea la garanțiile cerute în urma acceptării ultimului.

Holera. Din nici o parte a țerii nu s'a anunțat în decursul celor din urmă douăzeci și patru de oare vr'un cas de îmbolnăvire suspectă.

Răpeingă. În comuna Heltia, din comitatul Brașov a fost ucis la 24 Iulie n. un cal, la care s'a constatat răpeingă.

A 5-a adunare generală

„Reuniunii române de agricult. din comit. Sibului“.

(Raport special al „Tribunei“.)

Dela marginea comitatului Sibiu, luna Iunie v. 1893. *)

Ca unul, care am fericea a mă număra între regulații cetitori ai mult prețuitului organ „Tribuna“, și încă dela întemeierea lui, de câte-ori dat mi-a fost să afl în acesta, pe lîngă politica înțeleaptă eroită și susținută în tot timpul de el, și dări de seamă despre întreprinderi economice, pe acestea de regulă le priviam oare-cum ca un ce răcoritor pentru sufletul copleșit de politică, și în totdeauna mă eugetam, că poporul nostru român numai așa va pute să ajungă cu o zi mai curînd la limanul doririlor, dacă pe lîngă politică, se va nisa a face progrese, ca un popor pereminentiam agricol, pe toate terenale agriculturii. Mărturisesc sincer că mi-a crescut inima de bucurie, când aflasem despre nobila intențiune a mai multor fruntași din Sibiu de a înființa o reuniune agricolă română pentru întreagă țeara, a cărei menire ar fi fost să deie economului român povețele de lipsă în ceea-ce privește cultura rațională a pămîntului, prăsierea vitelor etc., dar înleptul și Românului întotdeauna binevoitor guvern, bag-seamă dorind bunăstarea cetățeanului român (?) din această patrie, a aflat să nu aproabe statutele acelei reuniuni, de sigur cu gândul, că în urma acestui duș rece, le va trece Românilor pofta de a se mai ocupa pe idea înființării de reuniuni agricole. Că părintescul guvern s'a trîșelat în presupunerile sale, o dovedește împrejurarea, că acei fruntași acomodându-se unor prescrie ale guvernului, au întocmit statutele pentru un ținut mai restrîns, și anunit pentru comitatul Sibului și au cerut dela guvern cu insistență aprobarea statutelor „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibului“, ceea-ce a și urmat, și astfel vedem constituindu-se încă în 1888 mult promițtoarea reuniune agricolă a acestui comitat.

Așteptărilor puse în reuniune, aceasta a știut satisface așa, că ea azi, încât am observat eu din activitatea ei, își revarsă razele sale binefăcătoare și asupra economilor români din alte comitate, și tot ce me mine, ca pe un Român verde, ce mă țin a fi, mă

*) Din lipsă de spațiu înțaiată.

Editura și tiparul Institutului Tipografic în Sibiu, sub responsabilitatea lui Ioan Popa Necșa.